

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (local wisdom)

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดศรีสะเกษ

ภูมิปัญญา หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความเชื่อ และศักยภาพในการแก้ปัญหาของมนุษย์ ที่สืบทอดกันมาจากอดีตถึงปัจจุบันอย่างไม่ขาดสาย และเชื่อมโยงกัน ทั้งระบบทุกสาขา ดังนั้น ภูมิปัญญาจึงเป็นทุนชีวิตหรือทรัพย์สินทางปัญญาของสังคมไทยที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต การศึกษาและพัฒนาให้อื้อต่อการพัฒนาประเทศภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน

ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดขึ้นได้เอง และนำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นเทคนิควิธีเป็นองค์ความรู้ของชาวบ้านทั้งทางกว้าง และทางลึกที่ชาวบ้านคิดเอง ทำเอง โดยอาศัย ศักยภาพที่มีอยู่ แก้ปัญหาการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย อาจแบ่งเป็น ๒ ลักษณะ คือ ภูมิปัญญาที่เป็น นามธรรมและเป็นรูปธรรม มีความสัมพันธ์ บุรณาการ และเชื่อมโยงกันไปหมด ไม่แยกออกเป็นวิชา และเป็นความรู้ ที่มีคุณธรรม ซึ่งคนไทยทุกคนมีหน้าที่พิทักษ์ ปกป้อง สืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่นความสัมพันธ์ของภูมิปัญญาในระดับต่าง ๆ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นแบ่งได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และหลักเกณฑ์ที่หน่วยงาน องค์กร และ นักวิชาการแต่ละท่านกำหนด เช่น กรมวิชาการได้แบ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ ๔ ประเภท ดังนี้

๑. คติ ความคิด ความเชื่อ หลักการ ที่เป็นพื้นฐานขององค์ความรู้ที่เกิดจากการสั่งสมถ่ายทอดกันมา
๒. ศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นแบบแผนการดำเนินชีวิตที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา
๓. การประกอบอาชีพในท้องถิ่นที่ยึดหลักการพึ่งตนเอง และได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมกับกาลสมัย
๔. แนวคิด หลักปฏิบัติ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ชาวบ้านมาดัดแปลงใช้ในชุมชนอย่างเหมาะสมกับ

สภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดสาขาภูมิปัญญาไทยไว้ ๙ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านเกษตรกรรม

๑. **นายบุญมี สุระโคตร** เกิดเมื่อวันที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๕ อาชีพเกษตรกร ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๑๕๕ หมู่ ๗ บ้านอุ่มแสง ตำบลดู่ อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ

ผลงาน-ความสามารถ

นายบุญมี สุระโคตร ได้ใช้วิถีเกษตรอินทรีย์ เพื่อผลิตข้าวหอมมะลินทรีย์ ที่มีคุณภาพดี และมีต้นทุนต่ำ และขยายองค์ความรู้ดังกล่าวให้แก่เพื่อนบ้าน โดยจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านอุ่มแสง (เกษตรทิพย์) เพื่อการแก้ไขปัญหาในการทำการเกษตร จนเป็นแรงจูงใจในการชักชวนให้ชาวนาในพื้นที่ใกล้เคียงหันมาปลูกข้าวอินทรีย์เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการต่อรองทางการค้าและการขอความช่วยเหลือจากทางราชการ โดยพยายามพึ่งพาตนเองและคนในชุมชนด้วยวิถีชุมชนให้ได้มากที่สุด ผลจากความทุ่มเทดังกล่าวทำให้ นายบุญมี สุระโคตร ประสบผลสำเร็จในการนำพาเกษตรกรในชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ ทั้งยังได้ทำหน้าที่ส่งเสริมให้ความรู้เรื่องการทำเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจรแก่เกษตรกรทั่วไป เพื่อเป็นการลดต้นทุนค่าใช้จ่ายและเพิ่มรายได้ตลอดจนผลผลิตไปพร้อมกับการให้ความสำคัญในสิ่งแวดล้อมรักษาระบบนิเวศน์ให้สมดุล

เกียรติคุณที่ได้รับ

๑. ได้รับรางวัลผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม สาขาเกษตรกรรม ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ (งานเชิดชูศิลปินพื้นบ้านอีสานและผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรมประจำปี ๒๕๖๑ โดยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี)
๒. ได้รับการคัดเลือกเป็นเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติสาขาอาชีพทำนา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔
๓. นำพากลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านอุ่มแสง (เกษตรทิพย์) ได้รับคัดเลือกให้เป็นกลุ่มเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในการสร้างเครือข่ายและส่งเสริมเกษตรกรให้ผลิตข้าวปลอดภัย และข้าวอินทรีย์ในจังหวัดศรีสะเกษ ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ พร้อมทั้งได้รับการคัดเลือกให้ได้รับรางวัลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (เกษตรกร) สำนึกรักบ้านเกิด

๒.นายแก่นฟ้า แสนเมือง เกิดเมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๙ ปัจจุบันอุทิศตนรับใช้ศาสนา อยู่ในชุมชนศิระะอโศกโดยไม่รับเงินเดือน ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ ๒๗๐ หมู่ที่ ๑๕ ชุมชนศิระะอโศก ตำบลกระแซง อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๑๑๐ โทรศัพท์ ๐-๔๕๖๖-๒๖๐๑

ผลงาน-ความสามารถ นายแก่นฟ้า แสนเมือง เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถเชี่ยวชาญด้าน กลิกรรมไร่สารพิษ อย่างครบวงจร (เฉพาะการปลูกพืช ไม่มีการเลี้ยงสัตว์) เป็นผู้คิดค้นการทำปุ๋ยชีวภาพอัดเม็ด โดยใช้เครื่องมือที่ประดิษฐ์คิดค้นขึ้นเอง ทำการวิจัยและเก็บสถิติเรื่องการปลูกข้าวอย่างครบวงจร ทำให้เมล็ดข้าว ที่เป็นเมล็ดพันธุ์ทุกเมล็ดงอกได้อย่างสมบูรณ์ ริเริ่มจัดตั้งโรงสีข้าวชุมชน โรงเพาะเห็ด ร้านค้า สหกรณ์ ช่วยลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และสร้างเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่เกษตรกร เป็นผลให้ “ชุมชนศิระะอโศก” เป็นชุมชนตัวอย่างในการพึ่งพาตนเองและเป็นที่กำลังสำคัญในการช่วยเหลือชุมชนรอบ ๆ ได้เป็นอย่างดี

เกียรติคุณที่ได้รับ การที่นายแก่นฟ้า แสนเมือง นำความรู้ด้านเกษตรกรรม (กลิกรรมไร่สารพิษ) ที่ตนเองได้ศึกษา ค้นคว้า ค้นพบ ฝึกฝนจนประสบผลแล้วนำไปเผยแพร่ สอน อบรม ถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้เรียนรู้และนำไปปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ เป็นประโยชน์โดยรวมแก่สังคม จึงได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากสำนักงาน เลขาธิการการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ ๓ ด้านเกษตรกรรม (กลิกรรมไร่สารพิษ) ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๖

๓. นายทองใส สมศิริ เกิดเมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๐ อาชีพเกษตรกร ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๑๘ หมู่ที่ ๙ ตำบลห้วยด็กู อำเภอกุสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๑๔๐

ผลงาน-ความสามารถ นายทองใส สมศิริ มีพื้นที่ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน ๑๕ ไร่ แบ่งเป็นแปลงนา ๕ ไร่ แปลงไม้ผล ๖ ไร่ และบ่อเลี้ยงปลาขนาดกลาง ๒ บ่อ ได้เข้าร่วมโครงการทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยได้รับการสนับสนุนพันธุ์ไม้ผล พันธุ์ปลา พันธุ์เป็ด-ไก่ จากโครงการพัฒนาเกษตรอำเภอกุสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยได้ทำการเกษตรตามแนวพระราชดำริอย่างจริงจัง และขยันหมั่นเพียร ทำให้มีรายได้จากการเกษตรเฉลี่ยประมาณ ๕๔,๐๐๐ บาท/ปี

เกียรติคุณที่ได้รับ

๑. ได้รับโล่พระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โครงการคัดเลือกแปลงเกษตรทฤษฎีใหม่ดีเด่น ในโอกาสพระราชพิธีมงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒
๒. ได้รับคัดเลือกเป็นเกษตรกรดีเด่น ผู้จัดทำแปลงขยายผลเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ โดยศูนย์พัฒนาการเกษตรอำเภอกุสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ส่วนแปลงนาได้รับคัดเลือก เป็น แหล่งศึกษาดูงานและถ่ายทอดวิทยาการด้านการเกษตร

๔. **นายวิชัย อ่วมพันธ์เจริญ** เกิดเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ สถานที่ทำงาน บริษัทฟาร์มทอง จำกัด เลขที่ ๑๕๙๓/๕ ถนนรอบเมืองใต้ ตำบลเมืองใต้ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

ผลงาน-ความสามารถ เป็นผู้ริเริ่ม สหกรณ์ชาวนาในจังหวัดศรีสะเกษ และทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์อื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง ก่อเกิดคุณประโยชน์แก่จังหวัดศรีสะเกษ มากมาย

เกียรติคุณที่ได้รับ

๑. ประธานประชารัฐจังหวัดศรีสะเกษ Social Investment Fund SIF จังหวัดศรีสะเกษ
๒. ที่ปรึกษาหอการค้าจังหวัดศรีสะเกษ
๓. ที่ปรึกษาเครือข่ายพันธมิตร ธกส.
๔. ที่ปรึกษาสมาคมสหพันธ์เกษตรกรเพื่อการพัฒนา สกพ.
๕. อุปนายกส่งเสริมการเลี้ยงไก่แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
๖. ประธานแผนงานหลักสูตรท้องถิ่น โครงการเด็กกินอิ่มเรายังได้จังหวัดศรีสะเกษ
๗. อนุกรรมการของคณะกรรมการเกษตรและสหกรณ์ฝ่ายปศุสัตว์และประมงวุฒิสภา
๘. สมาชิกสมาคมสัตวบาลมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
๙. ผู้ร่วมงานเครือข่ายคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๑๐. กรรมการสมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติ
๑๑. รองประธานสมาคมโคเนื้อแห่งประเทศไทย
๑๒. เกษตรกรดีเด่น สาขาปศุสัตว์ รับพระราชทานรางวัลจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ในวันจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ปี ๒๕๓๐
๑๓. วิทยากรบรรยายของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กลุ่มเกษตรกรทั้งในและต่างจังหวัด
เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร

๒. ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

๑. นางเหรียญทอง สุทธิปัญญา เกิดเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๗ อาชีพทำนา ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๕ หมู่ที่ ๕ บ้านอิเซ ตำบลอิเซ กิ่งอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๑๒๐

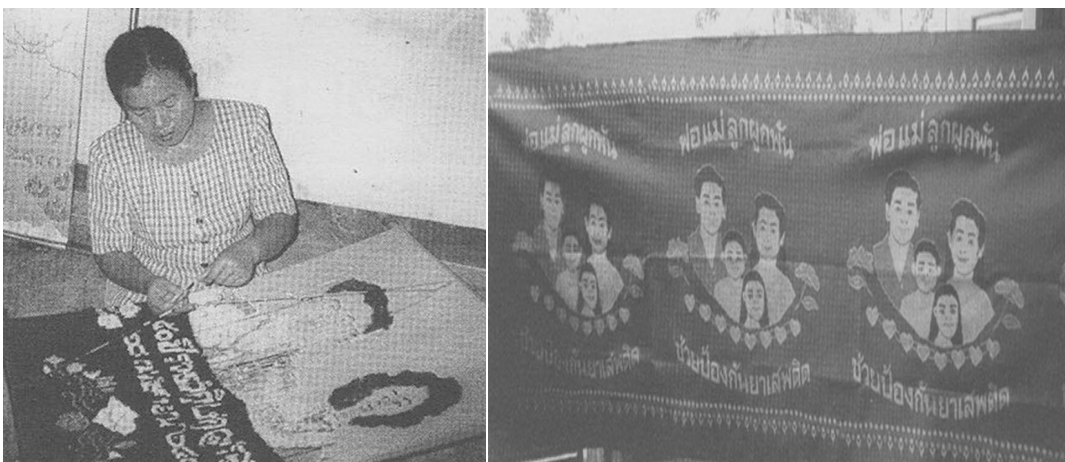
ผลงาน-ความสามารถ นางเหรียญทอง สุทธิปัญญา สามารถนำเอาเครื่องภาวาลัยที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาประดิษฐ์เป็นเครื่องประดับตกแต่งได้อย่างสวยงาม เช่น ทำแจกัน ตะกร้า กระเช้าผลไม้ จำหน่ายสร้างรายได้ ให้แก่ครอบครัว และนอกจากจะจำหน่ายในประเทศไทยแล้ว ยังสามารถส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศอีกด้วย

๒. นายสมศรี คำผาย เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๖ อาชีพทำนา ที่อยู่ปัจจุบันบ้านเลขที่ ๗๐ หมู่ที่ ๒ บ้านกอย ตำบลตู อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๑๖๐ สถานที่ทำงานโรงตีเหล็กข้างสมศรี บ้านกอย หมู่ที่ ๒ ตำบลตู อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๑๖๐

ผลงาน-ความสามารถ นายสมศรี คำผาย มีความสามารถในการตีเหล็ก ประกอบเป็นมีดพร้า มีดอีโต้หัวตัด มีดโตม็อก เสียม เคียว มีดแหลม มีดตอก ดาบ หรืออื่น ๆ ได้ทุกประเภท ตามแต่ความต้องการของลูกค้า โดยใช้เหล็กเหนียวรามาเผาไฟให้อ่อน แล้วนำมาตัดเป็นรูปร่างที่ต้องการ จากนั้นนำไปเผาไฟอีกครั้ง แล้วนำมาตีเป็นรูปร่างตามต้องการ สำหรับการขายจะมีลูกค้ามาติดต่อ รับซื้อถึงที่ มีรายได้ประมาณเดือนละ ๔,๐๐๐-๕,๐๐๐ บาท

๓. นางอรุณศรี รักษาทรัพย์ เกิดเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๗ อาชีพข้าราชการบำนาญ สถานที่ทำงานและที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๙๑ หมู่ที่ ๒ บ้านเปือ ตำบลบึงบูรพ์ อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๒๒๐

ผลงาน-ความสามารถ นางอรุณศรี รักษาทรัพย์ มีความรู้ ความสามารถในการทอผ้าไหมและออกแบบลายผ้าไหม โดยลวดลายที่ออกแบบจะเน้นถึงประโยชน์ใช้สอย ความสวยงาม และการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นด้วย ผ้าไหมของนางอรุณศรี รักษาทรัพย์ เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไปว่า เป็นผ้าไหมที่สวยงามแปลกตา และมีความคิดสร้างสรรค์

๔.นางเจียมใจ พรหมคุณ เกิดเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ อาชีพทอผ้าไหม สถานที่ทำงาน ศูนย์พัฒนาอาชีพทอผ้าไหม หมู่ที่ ๒ ตำบลบึงบูรพ์ อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๒๒๐ ที่อยู่ปัจจุบันบ้านเลขที่ ๙๑ หมู่ที่ ๑ บ้านเปาะ ตำบลบึงบูรพ์ อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๒๒๐

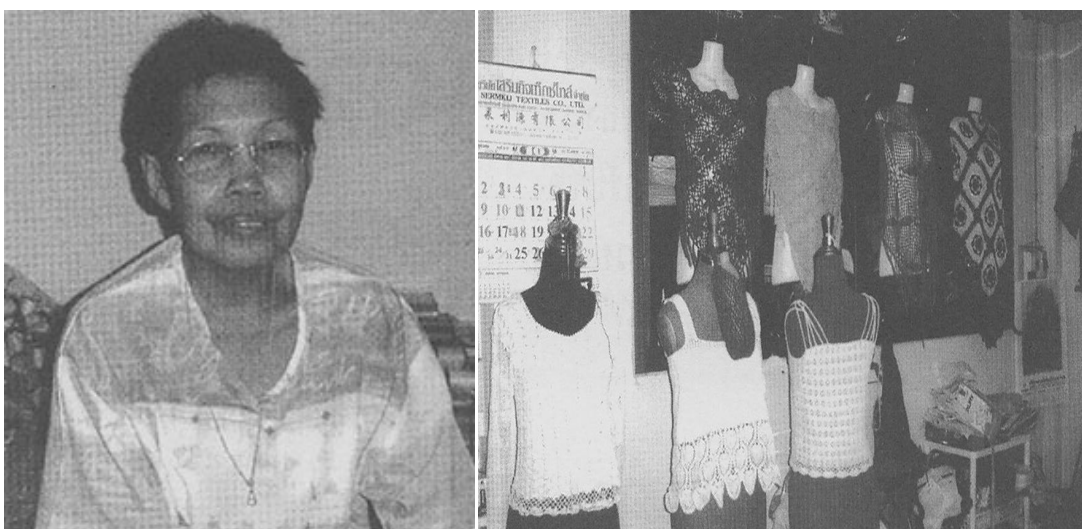
ผลงาน-ความสามารถ นางเจียมใจ พรหมคุณ มีความรู้ ความสามารถในการออกแบบลายผ้าไหม และทอผ้าไหมได้อย่างสวยงามเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ผลงานได้รับรางวัลมากมาย ทั้งผ้าไหมลายมัดหมี่ และลายสร้างสรรค์

เกียรติคุณที่ได้รับ

๑. รางวัลพระราชทานโครงการส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์
๒. มีผลงานที่ได้รับรางวัลระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และอื่น ๆ อีกหลายรางวัล จึงถือเป็นผู้มีผลงานดีเด่นของจังหวัดศรีสะเกษคนหนึ่ง

๕. นางสาวสมจันทร์ อินทะโร

นางสาวสมจันทร์ อินทะโร เกิดเมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๗ อาชีพทำนา สถานที่ทำงาน
สมาคมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพสตรี อำเภอยะรัง จังหวัดศรีสะเกษ ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๑๒๑ หมู่ที่ ๑ บ้าน
ห้วย ตำบลห้วยเหนือ อำเภอยะรัง จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๑๔๐

ผลงาน-ความสามารถ

นางสาวสมจันทร์ อินทะโร เป็นผู้ที่มีความสามารถด้านการถักโครเชต์เป็นอย่างมาก ผลผลิตที่ถักได้
มีตั้งแต่ชิ้นที่เล็กที่สุดจนถึงใหญ่ที่สุด เช่น ดอกไม้ เสื้อ ผ้าคลุมไหล่ ผ้าคลุมเตียงลายดอกไม้ชนิดต่าง ๆ รูปสัตว์ ของ
ชำร่วย และอื่น ๆ อีกมากมาย เป็นผู้ริเริ่มและก่อตั้งองค์กร เช่น การสร้างครอบครัวโครเชต์ เพื่อขึ้นทะเบียนเป็น
สินค้า หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

๕. นายบรรลุ โสพัฒน์ เกิดเมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ อาชีพช่างตีเหล็ก สถานที่
ทำงานและที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๓๑ หมู่ที่ ๖ บ้านโนนหล่อ ตำบลภูบาล อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
๓๓๐๐๐

ผลงาน-ความสามารถ นายบรรลุ โสพัฒน์ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการตีเหล็กเป็นอุปกรณ์
ใช้งานในครัวเรือน เช่น มีดขนาดต่าง ๆ เสียม เคียว หรือรูปร่างลักษณะอื่น ๆ ตามความต้องการของลูกค้า

๓. ด้านการแพทย์แผนไทย

๑. นางฮอง กำเกลี้ยง ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๑๘ บ้านโนน หมู่ที่ ๑๒ ตำบลอีเซ อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๑๒๐

ผลงาน-ความสามารถ เป็นหมอพื้นบ้านเขตป่าชุมชนโนนใหญ่ ที่สะสมองค์ความรู้ และภูมิปัญญาจากตาและยาย นอกจากนี้ ยังได้ศึกษาเพิ่มเติมจากหลวงพ่อ จนมีความรู้ความเชี่ยวชาญ ที่ป่าโนนใหญ่ มีสมุนไพรรักษาโรคได้หลายโรค เช่น แก้วปวดแข้งปวดขา ปวดหลัง ปวดเอว แก้มันชาตามมือ ตามเท้า แก้อัมพาต แก่เบาหวาน เลือดจาง โรคกระเพาะอาหาร ริดสีดวงทวาร ถอนพิษเบื่อ ผิดสำแดง และแก้แมลงสัตว์กัดต่อย

๔. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. นางสาวขวัญดิน สิงห์คำ เกิดเมื่อวันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๘ ปัจจุบันอุทิศตนรับใช้ศาสนา อยู่ในชุมชนศิระชะโศก สถานที่ทำงานและที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๒๗๑ หมู่ที่ ๑๕ ชุมชนศิระชะโศก ตำบลกระแซง อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๑๑๐

ผลงาน-ความสามารถ นางสาวขวัญดิน สิงห์คำ เป็นผู้ศึกษาและปฏิบัติธรรม โดยการนำหลักธรรมสู่การปฏิบัติในวิถีชีวิตประจำวัน เน้นในเรื่องของธรรมะการศึกษา และอาชีพ โดยได้ลาออกจากการเป็นข้าราชการครูโรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา เพื่อดำเนินงานตามปณิธานของตนเอง ดังนี้

๑. ริเริ่มก่อตั้งการศึกษาระบบบุญนิยมที่ชุมชนวัฒนธรรมศิระชะโศก จังหวัดศรีสะเกษ โดยก่อตั้งโรงเรียนสัมมาสิกขาศิระชะโศก โรงเรียนสัมมนาอริยะสิกขาศิระชะโศก และศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ๑๐ ศูนย์

๒. ปฏิบัติและเผยแพร่แนวคิดในเรื่องของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (การจัดสมดุลสิ่งแวดล้อม) ด้วยการปรับปรุงดินการไม่ใช้สารเคมี การใช้ปุ๋ยชีวภาพ น้ำหมักชีวภาพ การแปรรูปอาหารจากผักและผลไม้ จนประสบผลสำเร็จ เกิดเครือข่ายที่เป็นคุณประโยชน์ต่อชีวิต สุขภาพมนุษย์ สัตว์และสิ่งแวดล้อมเกียรติคุณที่ได้รับ

การที่นางสาวขวัญดิน สิงห์คำ ได้นำความรู้ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ตนได้ศึกษา ค้นคว้า ค้นพบ ผักผสมจนประสบความสำเร็จ แล้วนำไปเผยแพร่ สอนอบรม ถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้เรียนรู้ และนำไปปฏิบัติจนประสบความสำเร็จ เป็นประโยชน์โดยรวมแก่สังคม จึงได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นครูภูมิปัญญาไทยรุ่นที่ ๓ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๖

๒.ร้อยตำรวจตรี วิชัย สุริยทุธ เกิดเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ อาชีพข้าราชการบำนาญ

ผลงาน-ความสามารถ ร.ต.ต.วิชัย สุริยทุธ เป็นนักพัฒนาตัวอย่าง เป็นผู้นำการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่เผยแพร่ชื่อเสียงของจังหวัดศรีสะเกษ มีปณิธาน ในการปฏิบัติงานว่า “จะต้องพัฒนาพื้นที่ของอำเภอปรางค์กู่ ให้ราษฎรที่ประกอบอาชีพทำนามีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นให้ได้” เพราะมีข้อมูลจากกระทรวงมหาดไทย ว่า อำเภอปรางค์กู่เป็นอำเภอที่ยากจนที่สุดของจังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่ยากจนที่สุดในประเทศไทย

ร.ต.ต.วิชัย สุริยทุธ ได้ปฏิบัติงานโดยมุ่งเน้นในเรื่องปัจจัย ๔ ให้เป็นรูปธรรมด้วยการรณรงค์ปลูกต้นไม้ เพราะสภาพพื้นที่ของอำเภอปรางค์กู่นั้นเป็นทุ่งนา ต้นไม้ที่รณรงค์ให้ปลูกเป็นต้นไม้ที่โตเร็ว กินได้ ลำต้นใช้ปลูกบ้านเรือนเพื่อย่ออายุหรือสามารถนำไปใช้ประโยชน์อื่น ๆ ได้ เป็นสมุนไพรด้วย เช่น ปลูกยางนา ต้นตาล ต้นคูณ ต้นขี้เหล็ก ต้นทังท่อน เป็นต้น โดยรณรงค์ ให้ช่วยกันปลูกและลงมือปลูกเองมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๑ จนถึงปัจจุบัน มีการรณรงค์ทุกรูปแบบเพื่อทำกิจกรรมร่วมกับชาวบ้าน ด้วยความวิริยะอุตสาหะ มาโดยตลอด จนเป็นที่ยอมรับของชาวอำเภอปรางค์กู่และสังคมทั่วไป ได้รับรางวัลเกียรติคุณมากมาย

นอกจากนี้ยังรณรงค์ให้ชาวบ้านเปลี่ยนจากการทำนาปีมาเป็นการทำไร่นาสวนผสมอีกด้วย เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๓ อำเภอปรางค์กู่จัดให้มีการอบรมชาวบ้าน ทั้ง ๑๐ ตำบล ร.ต.ต.วิชัย สุริยทุธ จึงได้สอบถามประมุขหมู่บ้านหรือผู้ใหญ่บ้านว่า หากกำหนดให้คำขวัญ ของอำเภอปรางค์กู่มีข้อความว่า “ปรางค์กู่อยู่ในป่ายาง กลางดงตาล บานสะพรั่งดอกคูณ บริบูรณ์ไร่นาสวนผสม” จะยอมรับหรือไม่ ผู้เข้าอบรมต่างตกลงร่วมกันมีมติให้ใช้คำขวัญนี้ อำเภอปรางค์กู่จึงมีคำขวัญประจำอำเภอดังกล่าวและใช้มาจนถึงปัจจุบัน

๕. ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน

๑.กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาบ้านโก จัดตั้งกลุ่มเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๖ มีจำนวนสมาชิกในกลุ่ม ๗๕ ครั้วเรือน หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนในการตั้งกลุ่ม คือ องค์การบริหารส่วนตำบลสัมป่อย สถานที่ติดต่อ นายบรรหาร ทองสุทธิ บ้านเลขที่ ๑ หมู่ที่ ๓ บ้านโก ตำบลสัมป่อย อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๑๖๐

ผลงาน-ความสามารถ กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาบ้านโก เป็นกลุ่มที่สามารถทำเครื่องปั้นดินเผา ได้หลายชนิด เช่น หม้อ อ่างเลี้ยงปลา แจกัน ได้อย่างสวยงามและคงทน เป็นที่ยอมรับและเป็นที่รู้จักกันทั่วไป กลุ่ม มีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ต่อเดือนประมาณ ๒๐,๐๐๐ – ๓๐,๐๐๐ บาท

๒. กลุ่มหัตถกรรมกก ผือ ทาม กลุ่มหัตถกรรมกก ผือ ทาม จัดตั้งกลุ่มเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๖ มีจำนวน สมาชิกในกลุ่ม ๑๕ คน หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนในการตั้งกลุ่ม คือ กรมพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดศรีสะเกษ สถานที่ติดต่อ นางรำพัน จันทะสร บ้านด่าน ตำบลด่าน อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๑๖๐

ผลงาน-ความสามารถ กลุ่มหัตถกรรมกก ผือ ทาม เป็นกลุ่มคนที่มีความสามารถในการนำเอา กก ผือ ทาม มาทอเป็นเสื่อ หมอน กระเป๋า กล่องใส่กระดาดขำระ ถาด จานรอง ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำจากวัสดุ ธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น มีความสวยงามคงทน ไม่ย้อมสี กลุ่มมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ประมาณ ๔,๐๐๐ บาท ต่อเดือน

๓.กลุ่มผลิตเกวียนน้อยบ้านใจดี หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนในการตั้งกลุ่ม คือศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนและสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภออุชัน อำเภอกุชัน จังหวัดศรีสะเกษ สถานที่ติดต่อ นายสมเกียรติ เตารัตน์ บ้านเลขที่ ๓ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลใจดี อำเภอกุชัน จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๑๔๐

ผลงาน-ความสามารถ เกวียน เป็นพาหนะที่ชาวเมืองอุชันในอดีตใช้สำหรับเดินทางและบรรทุก สัมภาระหรือสิ่งของ ใช้วัว ๒ ตัว เป็นแรงงานลากจูงแทนคน และเครื่องจักร สมัยก่อนนั้นครอบครัวที่มีฐานะดีหรือ ข้าราชการเท่านั้นที่จะมีเกวียนใช้ใน ครอบครัว เหตุที่เรียกว่า เกวียนน้อยบ้านใจดี เนื่องจากชาวบ้านใจดี ได้ทำ เกวียนเลียนแบบเกวียนที่ใช้งานจริง แต่ให้มีขนาดเล็ก เพื่อใช้ประดับตกแต่งและเป็นของที่ระลึกได้ กลุ่มผลิตเกวียน น้อยบ้านใจดี สามารถผลิตเกวียนน้อยจำหน่ายให้เกิดรายได้เสริมและสร้างชื่อเสียงให้กับชาว บ้านใจดีและอำเภอกุ ชัน เป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งยังเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียน เป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของอำเภอกุ ชันด้วย

๔. กลุ่มครุ์น้อยบ้านสะอาก มีจำนวนสมาชิกในกลุ่ม ๔๐ คน หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน ในการตั้ง กลุ่ม คือ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนและสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภออุชัน อุตสาหกรรมจังหวัดศรีสะเกษ พาณิชย์จังหวัดศรีสะเกษ และอบต.ห้วยเหนือ สถานที่ติดต่อ นางสาวเอ็นดู ศรีแก้ว บ้านสะอาก หมู่ที่ ๑๒ ตำบล ห้วยเหนือ อำเภออุชัน จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๑๔๐

ผลงาน-ความสามารถ ครุ์ เป็นภาชนะตักน้ำของชาวบ้านภาคอีสาน ซึ่งสานมาจากไม้ไผ่ นำมาลง น้ำมันยางและชัน สามารถกักเก็บน้ำได้ ชาวบ้านบ้านสะอาก เป็นผู้ที่มีฝีมือในการจักสานไม้ไผ่เป็นของใช้ได้หลาย ชนิด โดยเฉพาะครุ์ไม้ไผ่ ซึ่งมีความผูกพันกับชีวิตประจำวันของทุกคนในครอบครัว เพราะใช้บรรจุน้ำ ตักน้ำ มา ตั้งแต่บรรพบุรุษ แต่ปัจจุบันไม่มีใครใช้แล้ว ต่อมาจึงได้สานครุ์ให้มีขนาดเล็กลง เรียกว่า “ครุ์น้อย” เพื่อพัฒนา รูปแบบให้เป็นของตกแต่งบ้าน ของใช้ ของที่ระลึก พวงกุญแจ ดอกไม้ พวงผลไม้ เชื่อมกลัดติดเสื้อผ้า ฯลฯ ซึ่งผู้สาน จะต้องใช้ความอดทนและความประณีตเป็นอย่างมาก เนื่องจากต้องเหลาไม้ไผ่ให้มีขนาดเล็กเท่ากับเส้นผมหรือ เส้นด้าย แล้วใช้ปลายนิ้วค่อย ๆ สอดให้เป็นรูปร่าง จากนั้นเติมแต่งให้เป็นขา และส่วนที่เป็นหู แล้วนำไปชุบกับ น้ำมันยางและชัน ก็จะได้ครุ์น้อยตามต้องการ กลุ่มครุ์น้อยบ้านสะอาก มีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ต่อเดือน ประมาณ ๕,๐๐๐ บาท

๕. ขมรมไถ่ย่างไม้มะดันห้วยทับทัน สถานที่ติดต่อ นายปกรณ์ รัตนถาวร บ้านเลขที่ ๑๕๓ หมู่ที่ ๑ บ้านห้วยทับทัน ตำบลห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๒๑๐

ผลงาน-ความสามารถ ไถ่ย่างไม้มะดันห้วยทับทันมีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๐ เดิมมีการย่างไก่ประมาณ ๔ - ๕ ราย ยังไม่แพร่หลาย โดยส่วนมากเมื่อว่างเสร็จจะนำไปจำหน่ายบนรถไฟ เนื่องจากอำเภอห้วยทับทันมีสถานีรถไฟสายอุบลราชธานี - กรุงเทพฯ ผ่าน ต่อมาได้มีการสร้างทางหลวงหมายเลข ๒๒๖ ผ่านอำเภอ ซึ่งเป็นทางสัญจรระหว่างจังหวัดศรีสะเกษ ไปยังจังหวัดสุรินทร์และกรุงเทพฯ จึงมีการขยายร้านมาจำหน่ายริมทางหลวง โดยทำเป็นแผงจำหน่ายชั่วคราว จนมาเป็นร้านจำหน่ายในปัจจุบัน ซึ่งมีมากกว่า ๔๐ ร้าน เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป เนื่องจากเป็นที่เดียวที่ใช้ไม้มะดันเป็นไม้สำหรับย่างไก่ ซึ่งไม้ชนิดนี้มี คุณสมบัติพิเศษ คือ มีกลิ่นหอม ออกรสเปรี้ยว ทนความร้อนได้ดี และเมื่อนำมาคิบบั๊วเพื่อย่างจะช่วยเพิ่มรสชาติให้ไก่มีความหอมอร่อยมากยิ่งขึ้น ไถ่ย่างไม้มะดันห้วยทับทัน ได้รับคัดสรรเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ระดับ ๕ ดาว

๖. กลุ่มอาชีพสตรีบ้านห้วย มีจำนวนสมาชิกในกลุ่ม ๓๐ คน หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนในการตั้งกลุ่ม คือ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอศรีรัตนะ สถานที่ติดต่อ นางสนธิ เทียนชัย บ้านเลขที่ ๗๖ หมู่ที่ ๘ บ้านกล้วย ตำบลสระยาว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๒๔๐

ผลงาน-ความสามารถ กลุ่มอาชีพสตรี บ้านห้วย เป็นกลุ่มที่ผลิตกระเทียมโทนดองน้ำผึ้ง มี ๓ รส คือ เปรี้ยว หวาน เค็ม สะอาด ปลอดภัย คงความกรอบหอมของกระเทียมไว้เหมือนเดิม ไม่มีสารกันบูด และเก็บไว้ได้นาน เหมาะสำหรับการบริโภคและซื้อหาเป็นของฝาก กลุ่มมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ประมาณเดือนละ ๒๕,๐๐๐ บาท

๗. กลุ่มลูกประคบสมุนไพรสูตรแม่สุพันธ์

กลุ่มลูกประคบสมุนไพรสูตรแม่สุพันธ์ มีจำนวนสมาชิกในกลุ่ม ๑๐ คน หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนในการตั้งกลุ่ม ได้แก่ ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียน อำเภوخุขันธุ์ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภوخุขันธุ์ และโรงพยาบาลชุมชน **สถานที่ติดต่อ** นายสมพงษ์ บุตรวงศ์ บ้านเลขที่ ๖๘/๑ บ้านอวอยพัฒนา ตำบลโสน อำเภوخุขันธุ์ จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๑๔๐

ผลงาน-ความสามารถ

แม่สุพันธ์ เป็นผู้ที่มีความรู้ในด้านสมุนไพร การทำลูกประคบสมุนไพรสูตรโบราณของแม่สุพันธ์ มีความเป็นมาจากแม่สุพันธ์มีอาการเจ็บกระดูก ปวดเมื่อยตามร่างกาย เมื่อไปรักษากับแพทย์แผนปัจจุบัน อาการก็เพียงทุเลาลงในระยะหนึ่ง แม่สุพันธ์จึงได้นำสมุนไพรที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาทำเป็นลูกประคบรักษาตนเอง อาการเจ็บปวด กลับดีขึ้น จึงได้เผยแพร่ความรู้และวิธีการทำลูกประคบให้กับชาวบ้านในหมู่บ้านตนเองและหมู่บ้านใกล้เคียง ต่อมาจึงได้รับการสนับสนุนให้ตั้งกลุ่มแม่บ้านทำลูกประคบสมุนไพร สูตรแม่สุพันธ์ขึ้น ลูกประคบสมุนไพรสูตรแม่สุพันธ์ ได้รับการคัดสรรเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ มีสรรพคุณใช้ในการรักษาโรคภูมิแพ้ โรคหอบหืด ระยะไม่มีอาการรุนแรง โรคหวัด แก้อาการเมื่อยตามร่างกาย รักษาสุขภาพของมารดาหลังคลอดบุตรหรือใช้ร่วมกับการรักษาอื่น ๆ เช่น หัตถเวชกรรม

๖. ด้านศิลปกรรม

๑. พระครูวิเวกธรรมาจารย์ (หลวงปู่รอด ธิรคุณโณ)

พระครูวิเวกธรรมาจารย์ หรือหลวงปู่รอด ธิรคุณโณ เจ้าอาวาสวัดป่ามหาเจดีย์แก้ว (วัดล้านขวด) เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๗ ที่อยู่ปัจจุบัน วัดป่ามหาเจดีย์แก้ว (วัดล้านขวด) เลขที่ ๕๕ หมู่ที่ ๒ ตำบลโนนสูง อำเภอนาหวาย จังหวัดศรีสะเกษ

ผลงาน-ความสามารถ

พระครูวิเวกธรรมาจารย์ เป็นพระที่มีความสามารถทางศิลปะ ได้นำเอาขวดเครื่องดื่มทุกชนิด มาประดับตกแต่งโบสถ์ ฝาผนัง ศาลา เมรุ และห้องสุขาจนเป็นที่เลื่องลือในศิลปะความงามของสิ่งปลูกสร้างของวัด ที่ตกแต่งด้วยขวด จนเป็นที่มาของชื่อวัดล้านขวด ถือเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของอำเภอนาหวาย

สาเหตุที่นำขวดมาสร้างวัด

แรงบันดาลใจที่ทำให้พระครูวิเวกธรรมาจารย์ สร้างศิลปะจากขวดเครื่องดื่มต่าง ๆ เพราะ

๑. อยากนำสิ่งที่ไม่ใช้แล้วมาทำให้เกิดประโยชน์
๒. เป็นการประหยัดสีหรือค่าใช้จ่ายในการตกแต่ง
๓. เป็นปริศนาธรรมให้ญาติโยมได้พิจารณาว่าขวดเกิดจากแก้ว คำว่า “แก้ว” เป็นของดี เป็นของมีค่า ม่ว่าจะเอาไปทำอะไรหรือนำไปเป็นภาชนะบรรจุอะไร สิ่งที่เป็นแก้วก็ยังคงเป็นแก้วล้ำค่าอยู่เช่นเดิม
๔. เป็นคติธรรมให้ข้อคิดญาติโยมว่า เมื่อมาวัดให้เข้าถึงวัด วัดจิตใจของตนเอง ฝึกหัดขัดถูจิตใจ ให้ใสเหมือนแก้ว เมื่อเป็นแก้วแล้วจะเอาไปทำอะไรประดับสิ่งใด ก็จะเป็นสิ่งที่มีค่า มีราคา และสวยงามอยู่เสมอ

๒. นายทองแดง หาญท้าว

นายทองแดง หาญท้าว เกิดเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๑ อาชีพทำนา
ที่อยู่ปัจจุบันบ้านเลขที่ ๒๑๗ หมู่ที่ ๒ บ้านเปาะ ตำบลบึงบุรพ์ อำเภอบึงบุรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๒๒๐

ผลงาน-ความสามารถ

นายทองแดง หาญท้าว เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการแกะลายบังไฟ ลายเมรุลอยเผา
ศพ ลายหอกฐิน โดยการแกะลายบนกระดาษและนำมาแปะลงบนบังไฟหรือวัตถุที่ต้องการจะตกแต่ง (ชาวบ้าน
เรียกว่า การสับลายกระดาษ) ลวดลายหลักที่แกะอยู่เสมอ คือ ลายกระดาน (คล้ายรูปพัด) ลายกนก และลายประจำ
ยาม

๓. นายสิงห์ คำเจริญ

นายสิงห์ คำเจริญ เกิดเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๗ อาชีพ ทำนา ที่อยู่ปัจจุบัน
บ้านเลขที่ ๙ หมู่ที่ ๔ บ้านผึ้ง ตำบลหนองแค อำเภอรามัน จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๑๖๐

ผลงาน-ความสามารถ

นายสิงห์ คำเจริญ มีความสามารถในการทำหนังตะลุง โดยเริ่มฝึกหัดทำมาตั้งแต่อายุ ๑๖ ปี เป็น
ผู้บุกเบิกทำหนังตะลุงด้วยตนเอง ซึ่งการแสดงส่วนใหญ่ จะเล่นเรื่องรามเกียรติ์ ประมาณ ปี พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๒ ได้
นำไปแสดงที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยในการละเล่น ๔ ภาค และนำไปแสดงที่จังหวัดตรังร่วมกับวัดขนอน
นอกจากนี้ยังเป็นอาจารย์พิเศษสอนการแสดงหนังตะลุงให้กับนักเรียนโรงเรียนบ้านเพี้ยมาตร นักศึกษามหาวิทยาลัย
ราชภัฏศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยมหาสารคามด้วย ในการนำหนังตะลุงไปแสดงทุกครั้ง
จะต้องเล่นดนตรีสด จึงมีผู้ร่วมวงประมาณ ๒๐ คน ราคาจ้างในแต่ละครั้ง ถ้าเป็นการแสดงในจังหวัดคิดครั้งละ
๑๒,๐๐๐ บาท แต่ถ้าเป็นนอกเขตจังหวัดครั้งละ ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป ขึ้นอยู่กับระยะทาง

๔. นางบุญเริ่ม บัลลังก์

นางบุญเริ่ม บัลลังก์ เกิดเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๑ อาชีพทำนา ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๙๔ หมู่ที่ ๑๑ บ้านดวนใหญ่ ตำบลดวนใหญ่ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ๓๓๒๗๐

ผลงาน-ความสามารถ

นางบุญเริ่ม บัลลังก์ เป็นหัวหน้าคณะกลองยาวคณะ “บัลลังก์ทองกลองยาว” ได้ตั้งคณะขึ้น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ที่มีสมาชิกทั้งหมด ๒๕ คน ซึ่งเป็นชาวบ้านดวนใหญ่ทั้งหมด ได้ออกเดินสายรับงานในเทศกาลต่าง ๆ มากมาย การแสดงของคณะบัลลังก์ทองกลองยาว เป็นที่ยอมรับและชื่นชอบแก่ผู้พบเห็นการแสดงยิ่งนัก

เกียรติคุณที่ได้รับ

คณะ “บัลลังก์ทองกลองยาว” ได้รับรางวัลชนะเลิศในการประกวดกลองยาวในเทศกาลเงาะทุเรียน ประจำปี ๒๕๔๘ ของจังหวัดนครราชสีมา

๕. นายสมนึก รัตนโพธิ์

นายสมนึก รัตนโพธิ์ เกิดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๙ อาชีพทำนา ที่อยู่ปัจจุบันบ้านเลขที่ ๖๙ หมู่ที่ ๙ บ้านเป่าชะ ตำบลบึงบูรพ์ อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๒๒๐

ผลงาน-ความสามารถ

นายสมนึก รัตนโพธิ์ เป็นหมอแคนที่มีชื่อเสียงของอำเภอบึงบูรพ์ รู้จักกันดีในชื่อ “แลตาบอด” สามารถเป่าแคนได้ทั้งเพลงลูกทุ่ง หมอลำไทยเดิม เมื่อครั้งเป็นหนุ่ม เคยเป็นหมอแคนให้กับคณะหมอลำ ปัจจุบัน เป็นวิทยากรสอนการเป่าแคนให้กับนักเรียนวงโปงลางโรงเรียนบ้านหนองคู โรงเรียนบึงบูรพ์ และผู้สนใจทั่วไป โดยคิดค่าสอนชั่วโมงละ ๑๐๐ บาท

เกียรติคุณที่ได้รับ

นายสมนึก รัตนโพธิ์ เคยได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดเป่าแคนในงานวันมรดกไทย จังหวัดศรีสะเกษ ๒ ปีซ้อน

๖. นายสุคิด ถาวร

นายสุคิด ถาวร เกิดเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ อาชีพ ทำนา
ที่อยู่ปัจจุบันหมู่ที่ ๑๓ บ้านหัวเสือ ตำบลหัวเสือ อำเภอชูขันธุ์ จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๑๔๐

ผลงาน-ความสามารถ

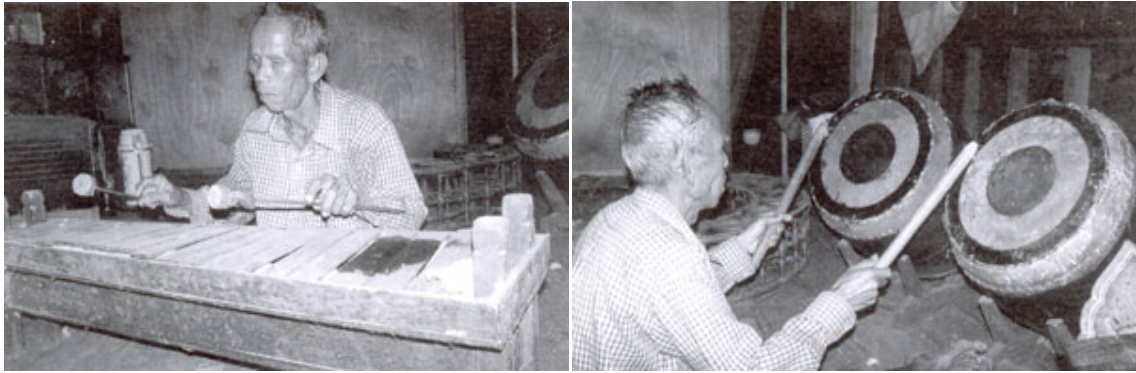
นายสุคิด ถาวร เป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านดนตรี มีความสนใจในการเป่าปี่ เป่าขลุ่ย และสีซอมาตั้งแต่เด็ก เมื่ออายุ ๑๒ ปี ได้เริ่มเข้าร่วมวงปี่พาทย์ประจำหมู่บ้านหัวเสือ และไปร่วมบรรเลงเพลงในงานต่าง ๆ กับวงปี่พาทย์ของหมู่บ้านโดยไม่รับค่าแรง เมื่อมีโอกาสก็ขอฝึกหัดเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ จนสามารถบรรเลงเครื่องดนตรีได้ทุกชนิด พออายุได้ ๑๗ ปี จึงได้เริ่มศึกษาวิธีการทำปี่ ทำระนาด จนมีทักษะพอที่จะทำได้ ปัจจุบันได้ผลิตเครื่องดนตรีไทย เช่น ปี่ใน กลอง ตะโพน ระนาด เพื่อใช้ในวงหรือจำหน่าย และรับซ่อมแซมเครื่องดนตรีไทยให้กับสถานศึกษาและวัดหลายแห่ง นายสุคิด ถาวร เป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านดนตรีเป็นที่ยอมรับ จึงได้รับเชิญเป็นวิทยากรท้องถิ่นสอนดนตรีไทยที่โรงเรียนชูขันธุ์วิทยา โรงเรียนบ้านหัวเสือ และโรงเรียนบ้านสำโรงตาเจ็น

เกียรติคุณที่ได้รับ

๑. รางวัลครอบครองดีเด่นด้านวัฒนธรรม ประจำอำเภอชูขันธุ์
๒. รางวัลชนะเลิศการแข่งขันเป่าปี่ ประจำปี ๒๕๓๙ ในงานเปิดพิพิธภัณฑ์ ๔ เผ่าไทย
จังหวัดศรีสะเกษ
๓. รางวัลชนะเลิศการประกวดวงปี่พาทย์อีสานใต้ สภาวัฒนธรรมอำเภอชูขันธุ์ ปี ๒๕๔๐

๗. นายโชติ เทาศิริ

นายโชติ เทาศิริ เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๙ อาชีพทำนา ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๑๘ บ้านนาเหนือ ตำบลภูเงิน อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๑๑๐

ผลงาน-ความสามารถ

นายโชติ เทาศิริ มีความสามารถด้านดนตรี สามารถเล่นดนตรีพื้นบ้านได้เกือบทุกชนิด

๘. นายคมสันต์ สุโพธิ์

ที่อยู่ปัจจุบันบ้านเลขที่ ๗๖ หมู่ที่ ๑๑ บ้านโพธิ์ ตำบลลือกลิ้ง อำเภอสีลาสาท จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๑๖๐

ผลงาน-ความสามารถ

นายคมสันต์ สุโพธิ์ มีความสามารถด้านการแสดง เป็นหมอลำที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในจังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดใกล้เคียง มีความสามารถในการแต่งเนื้อร้องหมอลำ เคยเป็นหมอลำในคณะของพรศักดิ์ ส่องแสง คณะทองม้าย มาลี และคณะรุ่งโรจน์ เพชรธงชัย ปัจจุบันได้ตั้งคณะหมอลำของตนเอง ชื่อคณะ สนั่น สมใจ

๙. นายผึ่ง จันครา

นายผึ่ง จันครา เกิดเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ อาชีพทำนา ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๔๕ หมู่ที่ ๑๖ บ้านสำโรงตาเจ็น ตำบลตาเจ็น อำเภอบุขัน จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๑๔๐

ผลงาน-ความสามารถ

นายผึ่ง จันครา เป็นผู้ที่มีความสามารถในการเล่นเครื่องดนตรีไทยได้ทุกประเภท และสามารถผลิตเครื่องดนตรีไทย เช่น ซอด้วง ซออู้ ขลุ่ยเพื่อใช้ในวงและจำหน่ายอีกด้วยนายผึ่ง จันครา เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องและอุทิศตนเพื่อส่วนรวม ได้ให้ความช่วยเหลือองค์กรเครือข่ายทุกครั้งที่มีโอกาส เป็นผู้สืบทอดในการแสดงกันตรึมชุมชนไปร่วมงานแข่งขันดนตรีพื้นบ้านอีสานใต้ชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่จังหวัดบุรีรัมย์เป็นคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมตำบลสำโรงตาเจ็น และเป็นวิทยากรท้องถิ่นในการสอนดนตรีไทยโรงเรียนในเขตบริการของตำบลหัวเสือ และตำบลสำโรงตาเจ็น

๑๐. นายสามศร ณ เมืองศรี

นายสามศร ณ เมืองศรี เป็นชาวศรีสะเกษโดยกำเนิด ถึงแก่กรรมแล้ว เป็นผู้บุกเบิกการร้องเพลงในรุ่นแรกของศรีสะเกษ โดยการอัดแผ่นเสียงของตนเอง ด้วยเพลงที่มีชื่อเสียงหลายเพลง ซึ่งควรรู้เพื่อนำมาขับร้องใหม่

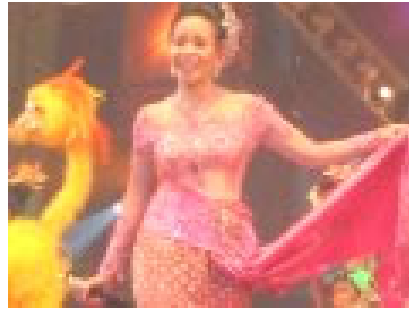
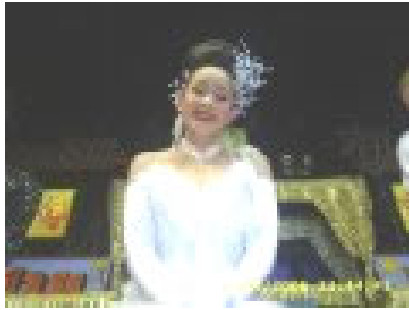
๑๑. นางฉันทนา กิตติพันธ์

นางฉันทนา กิตติพันธ์ เคยมีภูมิลำเนาและเรียนหนังสือที่จังหวัดศรีสะเกษ ในวัยเด็กเป็นนักร้อง นักแสดง เพลงที่มีชื่อเสียงคือ เพลงข้าวนอกนา ต่อมาเป็นนักแสดงในละครโทรทัศน์ และเป็นผู้จัดรายการ โดยมีบุตรสาวเป็นนักร้องที่มีชื่อเสียงด้วย คือ นางสาวเสาวลักษณ์ ลีลาบุตร หรือ แอม

๑๒. นกน้อย อุไรพร

นกน้อย อุไรพร เดิมชื่อ อุไร สีหะวงษ์ เกิดเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๐ ที่บ้านจอม ตำบลบึงบอน อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ

ผลงาน-ความสามารถ

เป็นเจ้าของวงดนตรีเสียงอีสาน ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นวงดนตรีหมอลำลูกทุ่งที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของไทย ต่อเนื่องยาวนานหลายปี ดนตรีวงนี้นำการแสดงและบริหารงานโดยนกน้อย อุไรพร หรือ อุไร สีหะวงษ์ ซึ่งเป็นชาวจังหวัดศรีสะเกษที่ต่อสู้ชีวิตด้วยความมานะบากบั่นจนประสบความสำเร็จอย่างสูงยิ่ง แม้การแสดงบนเวที การอัดแผ่นเสียง บันทึกเสียงหรือบันทึกการแสดง ได้รับความชื่นชมจากทุกภูมิภาคเกิดจากผู้ฟังตัวเล็กๆ ที่มีจิตใจเด็ดเดี่ยวและมุ่งมั่น ได้สร้างนักร้องประจำวงที่มีชื่อเสียงจำนวนมาก เช่น ลูกแพรว อุไรพร ไหมไทย อุไรพร ปอยฝ้าย มาลัยพร ๔ ดาวรุ่ง ลุงยง ยายแหลม นกน้อย อุไรพร เป็นคนกตัญญู ทุกปีจะบริจาคเงินเพื่อสาธารณประโยชน์ และกลับมาทำบุญที่บ้านไม่เคยขาด เช่น สร้างศาลาหลวงพ่อโตวัดจอมพระ บริจาคเพื่อการศึกษา สาธารณสุข และอื่นๆ อยู่เป็นประจำ นับว่าเป็นบุคคลสำคัญที่ชาวศรีสะเกษควรภาคภูมิใจ

เกียรติคุณที่ได้รับ ได้รับพระราชทานเข็มกลัดทองคำจากพระหัตถ์ของพระองค์เจ้าเฉลิมพลทิฆัมพร ในผลงานเพลง "ภาพถ่ายวิญญูณารัก"

๑๓. นายยิ่งยง ยอดบัวงาม

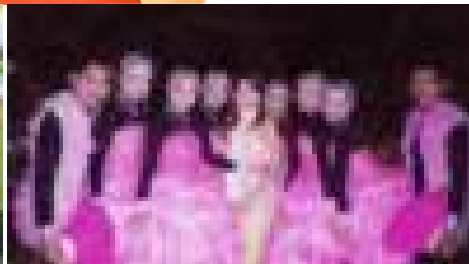
ยิ่งยง ยอดบัวงาม เดิมชื่อ นายประยงค์ บัวงาม เกิดเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๐๕ ที่บ้านโคกโพธิ์ หมู่ที่ ๑ ตำบลกันทรารมย์ อำเภอยุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ

ผลงาน-ความสามารถ เป็นผู้ที่มีความสามารถด้านการร้องเพลงและการแสดง เข้าอยู่ในวงการเพลงลูกทุ่งเป็นเวลานานถึง ๒๔ ปีแล้ว เพลงที่สร้างชื่อเสียงคือ สมศรี ๑๙๙๒ และมีผลงานที่สำคัญสร้างชื่อเสียงมากมาย ทั้งงานเพลง งานละคร และภาพยนตร์

๑๔. สุดา ศรีลำดวน

สุดา ศรีลำดวน เป็นชาวบ้านโนนตู ตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

ผลงาน-ความสามารถ สุดา ศรีลำดวน มีความสามารถในการร้องเพลงมาตั้งแต่เด็กๆ เพราะความยากจน จึงไม่ได้เรียนต่อ เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จึงต้องไปทำงานรับจ้างที่กรุงเทพฯ เป็นคนสู้ชีวิต อดทน มุ่งมั่น และมีความกตัญญูต่อผู้ชีวิตจนได้ดี

สุดา ศรีลำดวน เป็นนักร้องมีผลงานเพลงมากมาย เช่น ชุดน้ำเขย ชุดหล่อคักคัก ชุดน้องเมีย เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นนักแสดงด้วยเช่น แสดงภาพยนตร์เรื่อง ผาแดงนางไอ่ ก่องข้าวน้อยฆ่าแม่ เมื่อพอมิฐานะมันคง จึงได้เปิดร้านคาราโอเกะเล็กๆ แถวหนองแขม ผังธนบุรีขายอาหารอีสานให้แก่พี่น้องชาวอีสานลูกค้าทั่วไป สุดา ศรีลำดวน มีความภาคภูมิใจในความเป็นชาวศรีสะเกษที่ต่อสู้ชีวิตด้วยความมุมานะบากบั่น ซื่อสัตย์ และอดทน จนก้าวพ้นปัญหาได้

๗. ด้านภาษาและวรรณกรรม

๑. นายประทีป โรจนกาศ

นายประทีป โรจนกาศ เกิดเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๙ อาชีพข้าราชการบำนาญ

ผลงาน-ความสามารถ

นายประทีป โรจนกาศ เป็นผู้มีความสามารถด้านการบริหารการศึกษา และมีความสามารถในการแต่งเพลง โดยเขียนเพลงแรกขณะศึกษา อยู่ที่สหรัฐอเมริกา ชื่อเพลงสายน้ำทิพย์ เมื่อสำเร็จการศึกษาได้เขียนเพลงในโอกาสต่าง ๆ เช่น การอบรมครู การสัมมนาผู้บริหาร การอบรมชาวบ้าน การสัมมนาคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด และการอบรมผู้บริหารการศึกษาตามโครงการของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช รวมทั้งสิ้นกว่า ๑๐๐ เพลง ตัวอย่างเพลงที่แต่ง เช่น เพลงอนุสาวรีย์เราสู้ เกิดเป็นคนไทย ยูวกาชาด สาวเมืองเหนือ เชียงรายสุดแดนสยาม แสงธรรมแสงเทียน สัมมนา กปจ. สุขใจวันวิสาข ลายสือไทย รำพันไทยดำ เทียวอิตาลี - สเปน ลาก่อน ผอ.ปจ. ลาก่อนนครพนม ไชโย วันดี คำเอี่ยม เพลงบรรยายสภาพจังหวัด ๓ จังหวัด คือ เพลงบุรีรัมย์ เมืองแปะ (จังหวัดบุรีรัมย์) เพลงไอ้ละหนอเมืองศรีสะเกษ (จังหวัดศรีสะเกษ) และเพลงนครพนมริมลำโขง (จังหวัดนครพนม) ซึ่งเป็นจังหวัดที่เคยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดมาก่อน

เกียรติคุณที่ได้รับ

พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ในการประกวดเพลงประจำจังหวัดศรีสะเกษ ชื่อเพลงศรีสะเกษอีสานใต้ ซึ่งถือเป็นเพลงประจำจังหวัดศรีสะเกษ ในปัจจุบัน

๒. นางนารีรัตน์ คำแสนราช

นางนารีรัตน์ คำแสนราช เกิดเมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ อาชีพทำนา ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๑๗๑ หมู่ที่ ๒ บ้านตมน้อย ตำบลภูเงิน อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๑๑๐

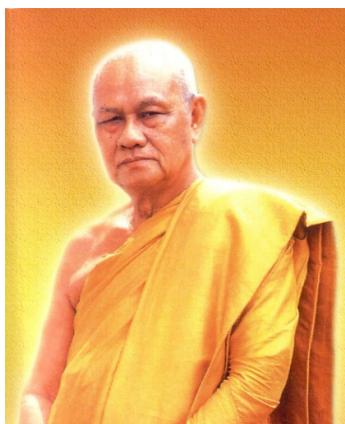
ผลงาน-ความสามารถ

นางนารีรัตน์ คำแสนราช มีความสามารถด้านภาษาและวรรณกรรม สามารถอ่านและเขียน ภาษาเขมรได้ และเคยเป็นอาจารย์สอนพิเศษวิชาภาษาเขมรให้กับนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ

๘. ด้านปรัชญา ศาสนา ประเพณี

๑. พระเทพวรมณี (วิบูลย์ กลยาโณ)

พระเทพวรมณี (วิบูลย์ กลยาโณ) เกิดเมื่อวันที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๘ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดเจียงอีศรีมงคลวราราม (พระอารามหลวง) เจ้าคณะจังหวัดศรีสะเกษ และหัวหน้าพระธรรมทูตจังหวัดศรีสะเกษ

ผลงาน-ความสามารถ

พระเทพวรมณี เป็นพระสงฆ์ที่มีความคล่องตัวในด้านต่าง ๆ สนใจในการค้นคว้าอ่านหนังสือมาก ชอบเขียนเอกสารบทความต่าง ๆ มีพรสวรรค์ในด้านวาทยศิลป์ เป็นนักพูด นักปาฐกถา เทศน์ หรือบรรยายธรรม เป็นพระนักพัฒนาที่เปี่ยมด้วยภูมิรู้ ภูมิธรรม สามารถปรับใช้ความรู้ และประสบการณ์ในการปฏิบัติภารกิจที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศชาติอย่างอเนกอนันต์ ทั้งงานด้านการปกครอง งานการศึกษา งานการเผยแผ่ งานสาธารณูปการ และการบำเพ็ญประโยชน์

สมณศักดิ์ โล่ และเกียรติคุณที่ได้รับ

๑. พ.ศ. ๒๕๑๓ ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตร รองเจ้าคณะอำเภอชั้นโท ในราชทินนามที่ “ พระครูวิจิตรธรรมวาที ”

๒. พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้รับพระราชทานเลื่อนชั้นพระสังฆาธิการเป็นพระครูสัญญาบัตร เจ้าคณะอำเภอชั้นเอก ในราชทินนามเดิม

๓. พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้รับพระราชทานเลื่อนชั้นพระสังฆาธิการเป็นพระครูสัญญาบัตร รองเจ้าคณะจังหวัดชั้นพิเศษในราชทินนามเดิม

๔. พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญเปรียญ (สป.) ในราชทินนามที่ “ พระวิบูล ธรรมวาที ”

๕. พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้รับพระราชทานตาลปัตร ยาม ผ้าไตร และเหรียญเกียรติยศ จากสมเด็จพระสังฆราช ในนามเจ้าอาวาสวัดสุพรรณรัตน์ (วัดบ้านพราน)

ที่กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศยกย่องเป็นวัดพัฒนาตัวอย่างดีเด่น

๖. พ.ศ. ๒๕๓๖ ได้รับพระราชทานโล่เสมอธรรมจักรและเกียรติบัตรจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะผู้ทำคุณประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา สาขา ส่งเสริมกิจการคณะสงฆ์

๗. พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในราชทินนามที่ “ พระราชวรมณเฑวที ”

๘. พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้รับโล่เกียรตินิยมจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในฐานะเป็นวิทยากรพิเศษในการอภิปรายประชุมอบรมพระนิสิตบัณฑิตพุทธศาสตร์ที่จะออกไปปฏิบัติศาสนกิจก่อนรับปริญญาติดต่อกันหลายปี

๙. พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้รับพระราชทาน ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง และได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นเทพ ในราชทินนามที่ “ พระเทพวรมณี ”

๒. นายหอม พฤกษา

นายหอม พฤกษา เกิดเมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๒ อาชีพข้าราชการบำนาญ ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๒๒๙/๑ หมู่ที่ ๑๔ บ้านตาปิ่น ตำบลห้วยเหนือ อำเภอยะรัง จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๑๔

ผลงาน-ความสามารถ

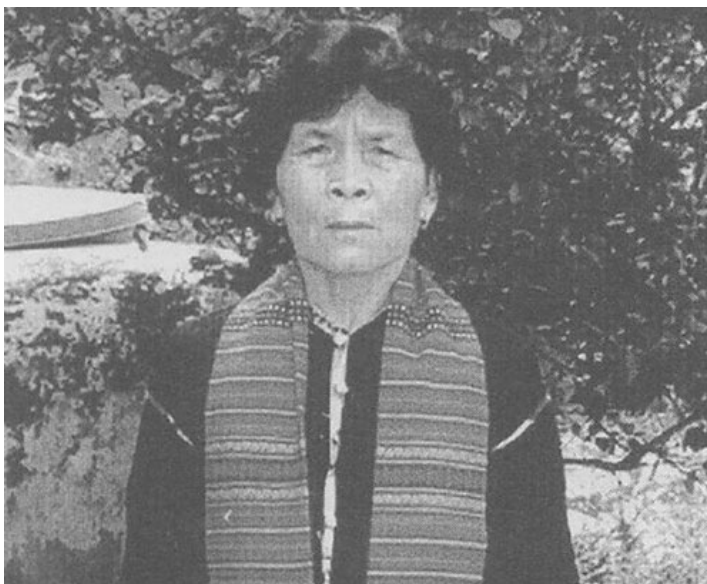
นายหอม พฤกษา เป็นผู้มีความสามารถในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาพุทธและพราหมณ์ งานมงคลต่าง ๆ เช่น วางศิลาฤกษ์ ยกช่อฟ้าผูกพัทธสีมาอุโบสถ พิธีสู่ขวัญนาค งานมงคลสมรส ขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น

เกียรติคุณที่ได้รับ

ชนะเลิศการประกวดแข่งขันพราหมณ์สวดบายศรีสู่ขวัญของสภาวัฒนธรรมจังหวัดศรีสะเกษ และเป็นครูสอนจริยธรรมดีเด่น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ประจำปี ๒๕๔๑

๓. นางสอน ชมพวงค์

นางสอน ชมพวงค์ เกิดเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๕ อาชีพทำนา ที่อยู่
ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๓๕/๑ หมู่ที่ ๒ บ้านดวนใหญ่ ตำบลดวนใหญ่ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๒๗๐

ผลงาน-ความสามารถ

นางสอน ชมพวงค์ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและเป็นผู้ดำเนินการทำพิธีรำแม่สะเอ็ง การรำ
แม่สะเอ็ง เป็นการรำที่เกิดจากผีแม่สะเอ็งเข้าสิงร่างทรง แล้วพ้อนรำในท่าต่าง ๆ ตามที่ผีแม่สะเอ็ง ต้องการ ซึ่งคน
ที่จะเป็นร่างทรงได้นั้น ส่วนใหญ่จะมีอาการเจ็บป่วยไม่หาย จึงให้ใครทำนาย หากรู้ว่ามีผีแม่สะเอ็งอยากเข้าสิงร่าง
ก็จะแต่งเครื่องสังเวททำพิธีให้แม่สะเอ็งเข้าสิง เพื่อทำการร่ายรำตามที่ต้องการ และเมื่อผีแม่สะเอ็งออกจากร่าง
อาการเจ็บป่วยก็จะหายไป ปัจจุบันการรำแม่สะเอ็ง จะทำกันเฉพาะเดือนสามของทุกปีเท่านั้น โดยจะทำการเป็นกลุ่ม
มีร่างทรงประมาณ ๑๐-๒๐ คนต่อกลุ่ม คำว่า “ สะเอ็ง ” หมายถึง “ ครก ” เหตุที่เรียกว่าแม่สะเอ็งนั้น เพราะเวลาที่
ผีเข้าสิงร่างใคร จะเอาอะไรให้เขาก็ไม่ยอมนอกจากสะเอ็งหรือครกเท่านั้น

๔. นายอรุณศักดิ์ โอหารส

นายอรุณศักดิ์ โอหารส เกิดเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๕ อาชีพรับราชการ ตำแหน่ง
ศึกษานิเทศก์ สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต ๑ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

ผลงาน-ความสามารถ

นายอรุณศักดิ์ โอหารส มีความสามารถในการพยากรณ์เกี่ยวกับดินฟ้า อากาศและปริมาณน้ำฝนของแต่ละปี

วิธีสังเกตและพยากรณ์ ให้สังเกตสภาพธรรมชาติ ดังนี้

๑. ความหนาวเย็นของอากาศ นับตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงจากปลายฤดูฝน ๒๕๔๗ เป็นฤดูหนาว จนถึงกลางเดือนมีนาคม ๒๕๔๘ จากการสังเกตตลอดช่วงเวลาดังกล่าวพบว่า ความหนาวเย็นของอากาศ จะหนาวเย็นลงแต่ช่วงสั้น ๆ แล้วก็กลับมาร้อนระยะหนึ่ง แล้วก็กลับไปหนาวเย็นสลับไปมา ดังนี้ ช่วงแรก ปลายเดือนตุลาคม ๒๕๔๗ ช่วงที่สองปลายเดือนพฤศจิกายน ต้นเดือนธันวาคม ๒๕๔๗ ช่วงที่สามกลางเดือนธันวาคม ถึงปลายเดือนธันวาคม ๒๕๔๗ และหนาวอีกเล็กน้อยช่วงกลางเดือนมกราคม ๒๕๔๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ และหนาวอีกครั้งต้นเดือนมีนาคม ๒๕๔๘ สรุปแล้วความหนาวเย็นของอากาศ ตลอดช่วงฤดูหนาวที่ผ่านมา ความหนาวเย็นจะไม่ค่อยสม่ำเสมอ

๒. ลักษณะของลมหนาว หลังจากเปลี่ยนจากฝนเป็นหนาวแล้ว พบว่าลักษณะลมหนาวแต่ละครั้ง จะมีลมหนาวพัดมีลักษณะหัวลมแรง ๑-๒ วันด้วยความเร็วประมาณ ๓๕ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ต่อจากนั้นความเร็วของลมจะลดลงและพัดต่อไปอีกเพียง ๔-๕ วัน ก็จะหยุด โดยจะมีลักษณะเช่นนี้ ทุกช่วงทุกครั้ง ต่อมาลมจะเปลี่ยนทิศลมสงบอากาศร้อนต่อเนื่องประมาณหนึ่งสัปดาห์ ที่น่าสังเกต ปีนี้ลมบนไม่แรงและไม่ค่อยสม่ำเสมอเท่าไรนัก

๓. การออกดอกของมะม่วง ซึ่งได้แก่มะม่วงป่า มะม่วงแก้ว มะม่วงอกร่อง เขียวเสวย

ดอกมะปรางค์ รวมทั้งดอกพะยอม จากการสังเกตพบว่าในช่วงฤดูหนาวปีนี้ มะม่วงออกดอกเป็น ๔ รุ่น ดังนี้

รุ่นแรกมะม่วงแก้ว น้ำดอกไม้ ออกดอกช่วง ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ออกประมาณ ๕ %

รุ่นที่สองช่วงวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๗ โดยจะออกดอกประมาณ ๓๐ %

รุ่นที่สามช่วงวันที่ ๕-๑๐ มกราคม ๒๕๔๘ โดยจะ ออกดอกประมาณ ๔๐ %

รุ่นที่สี่ ประมาณวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ และออกดอกหลงอีกในกลางเดือนมีนาคม อีก ๒

% ชื่อน้ำสังเกตก็คือการออกดอกของมะม่วงปีนี้นั้นส่วนใหญ่ช่อดอกจะสั้น ยกเว้นช่อดอกช่วงเดือนธันวาคม ปีนี้มะม่วงป่าไม่ออกดอก ส่วนต้นพะยอม จะออกดอกมากในช่วงเดือนมกราคม ๒๕๔๘ บางต้นทิ้งใบออกดอกขาวทั้งต้น ซึ่งข้อมูลข้อที่ ๓ นี้ถือว่าสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นตัวชี้ว่า ฝนจะเริ่มตกเดือนไหน ฝนใหญ่จะมาประมาณ วันที่เท่าไร เดือนอะไร

๙. ด้านโภชนาการ

บ้านเปาะ อำเภอบึงบูรพ์ มีพื้นที่ติดกับลำห้วยทับทัน ซึ่งถือเป็นแหล่งอาหารและการประกอบอาชีพประมงของท้องถิ่น ประชาชนในพื้นที่ประกอบอาชีพทำนา ยามว่างก็หาปลาไปขายที่ตลาด แต่สมัยก่อนมีปลามากจนเหลือกินเหลือขาย จึงนำมาหมักรวมกับส่วนผสมต่างๆ เป็นปลาร้า ปลาจ่อม (ปลาทายแล้ว) ปลาส้ม(ปลาสด) ตามภูมิปัญญาของชาวอีสาน ปลาส้ม เป็นอาหารพื้นถิ่น ทำมาจากเนื้อปลา นำมาหมักกับเกลือ ข้าว กระเทียม โดยไม่ใส่สารกันบูด สามารถนำมาปรุงอาหารได้หลายชนิด เช่น ยำ ทอด ย่าง รับประทานได้ทั้งเด็ก และผู้ใหญ่ ซึ่งชาวบ้านเปาะได้รับการสืบทอดภูมิปัญญาการทำปลาส้มจากบรรพบุรุษปู่ ย่า ตา ยาย และบิดามารดา ซึ่งเป็นบ่อเกิดแห่งวิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณีของชาวบ้านเปาะ ชาวบ้านนอกจากจะมีอาชีพเกษตรกรรมแล้ว ยังมีอาชีพประมงพื้นบ้าน หาปู หาปลา มาดำรงชีพตั้งแต่บรรพบุรุษ เมื่อชาวบ้านหาปลาได้แล้วก็มีวิธีการถนอมอาหารให้เก็บไว้กินได้นาน ๆ จึงเกิดภูมิปัญญาชาวบ้านในการแปรรูปอาหารจากปลาต่าง ๆ เช่น ย่าง หมัก ตากแดด ปลาร้า ปลาเจ่า ฯลฯ รวมทั้งการนำมาทำ "ปลาส้ม" เป็นอาหารที่แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นในการคิดค้นดัดแปลงอาหารให้สามารถรับประทานได้นานถึง แสดงให้เห็นถึงความเป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตพอเพียง อาหารพึ่งพิงธรรมชาติ

นางหนูชิน พรหมคุณ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านการถนอมอาหาร คือ ทำปลาส้มจำหน่ายในตลาดสดเทศบาลตำบลบึงบูรพ์มากกว่า ๒๐ ปี เคล็ดลับ คือปลาที่นำมาทำปลาส้มจะต้องเป็นปลาสด ไม่ใส่สารกันบูดหรือดินประสิว ทำให้เนื้อปลามีสีตามธรรมชาติ ปลาที่นิยมนำมาทำปลาส้ม ได้แก่ ปลาจีน ปลาตะเพียน (ปลามีก้าง) ปลาสร้อย ปลาซิว ปลาบึก (ปลามีก้างน้อย) ปลานวลจันทร์หรือปลายี่สก ซึ่งการทำทุกขั้นตอนเน้นความสะอาดโดยการล้างด้วยน้ำหลาย ๆ ครั้ง นอกจากนี้ทุกส่วนของปลายังสามารถนำมาแปรรูปเป็นอาหารเพื่อจำหน่ายได้อีก เช่น ไข่ปลา ไข่ปลา ข้าวปลา ที่ได้จากปลาที่นำมาทำปลาส้มก็จะนำมาทำส้มไข่ปลา หรือที่เรียกว่า หม่า ถือเป็นภูมิปัญญานำทุกส่วนของปลาไปใช้ในการแปรรูปอาหารเพื่อให้สามารถเก็บไว้บริโภคได้นาน ๆ หรือแม้กระทั่งให้มีอาหารที่มีรูปแบบหลากหลายขึ้น

ความสำคัญและคุณค่าทางสังคมและทางจิตใจที่มีในวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน นั้นๆ

ปลาส้ม เป็นอาหารพื้นถิ่น ทำมาจากเนื้อปลา นำมาหมักกับเกลือ ข้าว กระเทียม โดยไม่ใส่สารกันบูด สามารถนำมาปรุงอาหารได้หลายชนิด เช่น ยำ ทอด ย่าง รับประทานได้ทั้งเด็ก และผู้ใหญ่ ซึ่งชาวบ้านเปาะได้รับการสืบทอดภูมิปัญญาการทำปลาส้มจากบรรพบุรุษปู่ ย่า ตา ยาย และบิดามารดา ซึ่งเป็นบ่อเกิดแห่งวิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณีของชาวบ้านเปาะ ชาวบ้านนอกจากจะมีอาชีพเกษตรกรรมแล้ว ยังมีอาชีพประมงพื้นบ้าน หาปู หาปลา มาดำรงชีพตั้งแต่บรรพบุรุษ เมื่อชาวบ้านหาปลาได้แล้วก็มีวิธีการถนอมอาหารให้เก็บไว้กินได้นาน ๆ จึงเกิดภูมิปัญญาชาวบ้านในการแปรรูปอาหารจากปลาต่าง ๆ เช่น ย่าง หมัก ตากแดด ปลาร้า ปลาเจ่า ฯลฯ รวมทั้งการนำมาทำ "ปลาส้ม" เป็นอาหารที่แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นในการคิดค้นดัดแปลงอาหารให้สามารถรับประทานได้นานถึง แสดงให้เห็นถึงความเป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตพอเพียง อาหารพึ่งพิงธรรมชาติ

